

עוד ב"אמנות"

באה מאבי: הדמונת לצופת ביצירותיה של שרה קנול
15:44 21/9/2011

כך יראה הבגן החדש של מוזיאון תל אביב
15:02 21/9/2011 nrg

מולטימדיה בפינה: אירוע אמנות ואוכל בתל אביב
11:01 19/9/2011

מדברים

הכי נקרא | הכי מטוקבק

9.81%	13.32%	26.38%
האם בלי שי שי שמעמ?	רגלים לשקר: האמת על בוכרים	אני ניצחתי: הראיון עם שי חי
שאלו רוצים לקרוא	בירה הלשונית	האמת על בוכרים

פייסבוק

1.428

שיתף/שתפו | סמן/מני את הדף בלייק

היה/הי הראשון/הראשונה מבין חבריך שאוהבת את זה

ביקורות וטורים

דמות בית חולים	מי הכי קורע אתכם?	להננות להתמכרות
ג'ניפר אניסטון	בואו לבחור איזה קומיקאי מ'צחוק	באנו לנסות בכרטיסים להופעה
הנעימה עם החבר	מעובדה? יקבל את הגביע הנווד של "רייטינג" צפו	של להקת "ג'יני" אדוקיטשן ב"ישראל

בחן משימת הכותבים הקבועים: חפש

בלוגים

"רת" מתוך "חקירה באפלה", מאת משה פינטו.
פותרים רמזים | רן יגל

מדורים

סקאזי מציע חברות	הזירה הלשונית	מחלה מדבקת
מה מפתח בין ארזלי וינמון לאחד?	אילו שמות סרטים	סרט האימה
מראש המחוס? ארז השיל משה דץ קילוגרמים? ליארה	לשון? מהו השיח החדש של דפני	הישראל "לבת" ממשיך להלחם בחבאי העולם - לאחר ההצלחה
	ליף? ומה זה בכלל מיליון?	במסגרת "ב"ישראל" טריביקה ואדינבורו

ראשי » רייטינג » אמנות ובמה » אמנות

מה ישראלי בעיניך: ראיון עם ארז ישראלי

ארז ישראלי הוא האמן הכי מדובר של הרגע. בשבוע הבא, אם לא תירשם הפתעה, הוא גם יקטוף את פרס גוטסדינר היוקרתי. אבל לא כולם יחגגו. השימוש האינטנסיבי שלו במוטיבים של שואה ושכול (כמו הטלאי הצהוב שחפר לחזהו), הקימו ישראלי מבקרים רבים, שהאשימו אותו בציניות ובמסחר. אחד מהם, יניב יהודה אייגר, זרק לו כפפה והציע ראיון. ישראלי הרים אותה (ואז תפר אותה לפי, או משהו בסגנון)

תרבות | יניב יהודה אייגר | 17:45 11/4/2010

Recommend 0

הדרך לסטודיו של ארז ישראלי רצופה מראות מטרידים. פחות מחמש דקות נסיעה ברוטו ממלחכי הפרושוטו של שדרות רוטשילד, אתה מוצא את עצמך בלב תל אביב של מטה, מיטי בגברת עטויה סחובת נהמת על רכב מוגף בצומת הומה, מתחת לאחד הגשרים של התחנה המרכזית שמונעים מהאור מלחלח לרחוב.

או חולף על פני הבניין המהפנט הזה שברחוב סלמה, שמהחזית שלו מציץ רק חלון אחד קטן. צוהר בממדים של חרץ ירייה. הוא מסתכל עליך/מסתכל עלי, חלון חרץ מוקף עיגול כזה גדול שנוצר באמצעות רולר ארוך שנשלח מתוך המבנה, מה שיוצר סביבו מין הילה אפלה.

טבעת שהופכת אותו לחור שחור במרחב העירוני, לשריר רקטאלי עצום ממדים, לשמש שחורה. למעין אישון הצופה בלי למצמץ על כשל חברתי, ארכיטקטוני, מוסרי, ברוטלי, מתמשך; העין שעושה בעבורה את העבודה המלוכלכת - לראות את האנשים השקופים.

לעין הכול רואה הזאת אחראית סגלית לנדאן, מסיפורי ההצלחה הסנסציוניים ביותר בתולדות האמנות הישראלית, אשר יצרה/יצירה את העיגול השחור שמסביב לחרץ במסגרת עבודת וידאו שלה. יצירה שמתמוחרת, מן הסתם, בכמה עשרות אלפי דולרים.

אם הכול יקרה בהתאם לתחזיות, ביום שלישי הקרוב ארז ישראלי יחבר אל לנדאן לאותה קבוצת עילית של האמנות הישראלית באופן רשמי. אם אכן הוא יוכרז אז, זאת אומרת, בתור הזוכה ה-14 בפרס גוטסדינר, חמש שנים אחרי לנדאן, ושום הפתעה לא תירשם בדמות נירה פרז או נעמה צבר שמתמודדות לצדו.

כלומר, זה לא שישאירי הוא לא סיפור הצלחה מטאורי כבר עכשיו. אולי איתם אותו באחת מעבודותיו מכוסה בנוצות שאמא שלו מורטת ממנו - יצירה שמתכתבת עם סצנת הפייטה המפורסמת שבה ישו נח מחורר ברצועות מריה; או שצפיתם באחת אחרת שלו, במרכזה פסל בדמות ילד מחופש לאפרוח שנשפך לרצפה - אבל ישראלי הוא לא אפרוח. מדובר באמן נוסק, יליד באר שבע (1974) בעל תואר ראשון מהמדרשה בבית ברל (2003) ושני מבצלאל (2006) שכבר הציג במוזיאונים המרכזיים, קטף חמישה פרסים ויקורתיים שונים וזכה בכמה מלגות הצטיינות.

אלא שהפעם, כאמור, זהו הגוטסדינר שעל הפרק - פרס המחולק מאז 1995 לאמנים בני פחות מ-40, שיותר משהוא מזכה את זוכיו ב-10,000 דולר ובתערוכת יחיד פלוס קטלוג במוזיאון תל אביב, הוא נכראה המקבילה הקרובה ביותר באמנות המקומית להענף הירח לפני גיל 21.

מטאור בעולם האמנות. ארז ישראלי יוסי אלוני

חוגג נגד הזרם

כמו במקרה לנדאן, גם ההצלחה של ישראלי לא מגיעה ללא ליווי קולי של צקצוקים. ובשני המקרים, הקולות נשמעים דומה. טוננים שישאירי הוא מיינסטרים, שהוא מנייריסט, שהעשייה שלו מעושה, היא אמנות שלו לא אמניה (או כפי שניסחה זאת מבקרת בעיתון מתחרה, שמדובר ב"שבלול אסתטי ריק").

כך או כך, עם העבודות קשה להתווכח: הכריז מרטין של האמנות הישראלית או לאו, מאז לנדאן עוד לא הפציע פה אמן צעיר שבכל כך מעט זמן הצליח להחזיר כל כך הרבה עבודות לסל הדימויים הקולקטיבי שלנו. זר של פרחי זיכרון שיצק בבטון, שדה הפרחים ששזר מחרוזים, הרגליים הקטומות במפיים הצבאיים, הפסלים הגדולים שלו בדמות ראשי מחבלים רעולי הפנים - כולם אייקונים מקומיים שישאירי חתום עליהם.

אפשר לומר שעבודותיו פלשו אל פני השטח כמו הסיכות שמככבות בכמה מהן. סיכות שישאירי החזיר לעור הפנים שלו, ליצירת דיוקן עצמי כצבר פצוע עשוי בשר ודם, וששימשו אותו, למשל, בתפירת זר פרחים לחזהו.

אני חייב להודות שאצלי, הסיכות של ישראלי הצטירו עד היום בעיקר כמו ניסיון מאומץ מאוד ודי עקר להוכיח משהו. כשראיתי אותן, התקשיתי שלא להיזכר בסיפור על ריצ'י אדוארדס. הגיטיס לשעבר של המניק סטריט פריצ'ר, שקצת לפני שבלעה אותו האדמה, חרט לעצמו ברצוע בעזרת סכין גילוח את הכתובת "Real 4".

הוא עשה זאת במהלך ראיון, בתגובה לשאלות ששפקו באותנטיות שלו כרוקר. על התחושה הללו גם כתבתי בדיוק לפני שנה, במילים שונות, כאשר ישראלי הציג בגלריה בכנרת בתל אביב תערוכת יחיד בשם "ליל שיש". התערוכה עסקה בשואה ובמסחר שלה, וכללה וידאו שבו הדא גים כיצד לייף טלאי צהוב (אותו, כמובן, דאג לתפור לחזהו).

עוד נראה שם כיוסי רופס של ספר תורה שנוקע בבא טון והוכח על הרצפה, שולא חן נטוש עם צלחות מרק צהובה שרכבת צעצוע נאצית נסעה על שוליו, ואוסף של פריטים שונים שישאירי דד ברשת כנון צלחות טי עם הדפס טלאי, מזכרות כביא כול מהגטו וכו'. תורת הביקורת שפרסמת-לא ממפגני הפרגון הגדולים שלי-הייתה "שואה שואה: אמנות כנאן לחוח", ואת המתח שנוצר ביניהם בעקבותיה ניתן להרגיש מהשיחה הראשונה בסטודיו המאובק.

"אף פעם בחיים שלי לא הייתי כל כך לחוץ", הוא אומר, ואני, בהיעדר תגובה אינטליגנטית יותר לשלוקי, בוחר להתמסר.

למה?

"אלף, הביקורת לא הייתה מחמיאה במיוחד. ככה שזה כמו לדבר עם האיוב, למרות שזה דבר קיצוני להגיד. זאת לכאורה הביקורת הכי לא טובה שקיבלתי, אבל בסך הכול אני גם חושב שאין ביקורת שלילית. עצם זה שמגיאים בים זה כבר חיובי. ואני רגיל. העבודות שלי תמיד מעוררות מחלוקת. חוץ מזה, זאת תקופה מאוד רגישה. זאת הייתה המשפחה הקשות שלי מבחינת העשייה."

התערוכה בבעון הייתה בעצם תערוכת היחיד הראשונה שלי. הייתה בהרצליה תערוכה שהצגתי מיד אחרי הלימודים, אבל לא בניתי שם מערך שלם כמו בבבא עון. ואז, איך שסיימתי, הגיעה לתערוכה הוא עדה שהחליטה שאני בגמר. ותוך פחות משנה נדרשתי להרים עוד תערוכה יחיד, הפעם מוזיאון תל אביב. עכשיו תוסף את הלחץ של התחרות, הפוליטיקה, הבחירה-פשוט נוראי. כתבת שאני נמצא במצב מאוד נוח בעולם האמנות-אני לא מרגיש ככה. הרגשתי שהפרס הוא הדמנות לעשות מהלך, והלחץ אותי שמה שאני אעשה לא יהיה מספיק.

אז אחרי תקופה של התמודדות טכנית, מנטלית, פוליטית והכול, מלחץ להיפגש עם מישהו כשהתחרות עדיין פתוחה וכולם מתעסקים בה. ואני אומר לך שהדבר האחרון שאהיה רוצה במצב כזה זאת כתבה בעיתית. מצד שני, זה מאתגר, זה לא מקצועי לסרב לראיון ואני גם לא חושב שיש לי בעיה לעמוד מול הטענות ולבדוק אותן."

Before & after, photograph, 60/50 cm, 2008

שאה שואו. עבודה של ארז ישראלי צילום: יח'צ

אז בוא נבדוק, כי לי, באופן אישי, ההתמודדות עם העשייה שלך נעשתה מורכבת יותר בזמן שעבר. אני חושב שהשאלה הכי גדולה, וקה שהגענו אליה מוקדם, היא איפה הציניות? מי פה הציניק האמיתי? אתה, שמדיף טלאי, או אני, שנותר אדיש כשאתה תופר אותו לזחה?

"לא כל המהלך שלי הוא ציני. הרבה פעמים יש את הצד הזה, אבל אני לא חושב שאני פועל משם. לדעתי אתה מייצג גישה שמאוד פוחדת להתקרב, שהיא תוצר של הסגנה המקומית. עוד בשנה ב' במדרשה עמדתי מול זה. כשאמרתי שאני מטפל במשא הזה של חיילים, באו ואמרו לי 'לא, לא נוגעים בחיילים. לא נוגעים בדימויים האלה, זה יכול להפוך לפליקט'. עכשיו, ברור שזה יכול להפוך לפליקט, אני מודע לזה. ואני חושב שדווקא בגלל שאמרתי לי שאסור, שצריך לעשות אמנות בינלאומית-החלטתי לעשות ההפך. כלומר, להתמודד עם הדברים לטוב ולרע ולקחת סיכון."

ואני לוקח את זה ברצינות. אני לא אומר 'וואלה, זה נחמד, זה יעבוד טוב או יימכר'. זה נשמע הרואי, אבל אנחנו בישראל, לא בברלין. ואני מנסה להתמודד עם מה שיש פה. אותי אישית מעניינים המקומות האלו של המוות והזיכרון וההנצחה. ואני מנסה לבדוק למה."

איך בכל זאת אתה מסביר את זה שעל אף שהלכת כביכול נגד הזרם, במקום לרצות את המרצים שלך, זכית להכרה ולהוקרה ולא להוקעה או להתעלמות? "קח למשל את הזר. הייתה הרבה ביקורת עליו. ואני חזרתי אליו שוב ושוב עד שמציאתי אותו, כשתפרתי את הפרחים לגוף, אני לא יודע אם אי פעם תפרת משהו לזחה - זה די כואב, אני יכול להגיד לך. ככה שאני פשוט חוזר על אותו דיומי עד שאני מרגיש אותו עד הסוף. לא כמחזור - כלמדיה של נקודות מבט שונות. וכנראה בסופו של דבר יש הערכה על ההתעמקות וההתעקשות שלי למרות הביקורת."

מעניינים המקומות האלו של המוות והזיכרון וההנצחה. עבודה של ארז ישראלי יח'צ

פרחים בקנה. הנשימה

כשהיה בן שש הוריו של ישראלי התגרשו. בכיתות ה'א', אי אז באמצע ה-80, בזמן שאחיו הבכור התגורר עם אביהם בדרום, ישראלי ואמו התגוררו בקסטל. הוא זוכר כיצד נהג לתור שם, באובססיות, את התעלות והמערות, במשך שעות, בחיפוש עצמות של לוחמים.

או איך שהיה חוזר מטקסי יום הזיכרון ומטיולים במוזיאוני ההנצחה כשהוא ספוג השראה, ולאחריהם הפך את החדר שלו לאתר מורשת קטנים. אפשר לומר שגם אחרי כל המסלול שעשה - הכולל, בין השאר, לימוד והוראה במושב האמנים במצפה רמון ושירות בהנדסה קרבית - ישראלי נותר אותו ילד ששרי מולדת עם אמא שמלואו בפסנתר. כל חלל תצוגה שלו עדיין מהווה סוג של גלאעד, גרסה עדכנית לחדר הישן; כל יצירה חדשה היא המשך הטרקיות אחרי חיילים מתים; החומרים שמהם עשויים מיתוסים וטראומות.

דוגמה נוספת לכך ניתנה לפני כמה חודשים, בתערוכת מחווה קובצנית שעלתה בגלריה שלוש התל אביבית במלואת שנה למותו של גדעון גטמן, מי שהיה לישראלי הרבה יותר ממורה במדרשה. "חשפתי לסרטי הנצחה", מספר ישראלי, "ושמתי לב שלרבים מהחיילים קראו ארז. ואף פעם לא מצינים שמות משפחה. זה תמיד ארז עשה ככה", הייתי הולך אחרי ארז. . . וזה היה מאוד מפתה לקחת את הסרטים ולגנוב את התהילה מאותם חיילים שמתו שם באמצעות עריכה. התחלתי לעבוד על הדבר הזה, וגדעון מאוד אהב את הרעיון. אבל זה היה קשה מדי. יש בעיה אתית עם לקחת סרטים בלי לבקש רשות, אז פשוט שחזרתי. צילמתי את האחיון שלי מצביע על תמונות שלי כחייל מת ואומר דברים, ואיכשהו זה התפוגג, לא יודע למה.

החומרים כבר היו על המשלב, אבל הרגשתי שלא הגיע הזמן. ובתערוכה לזכרו של נגסמן החלטתי לחזור אליהם וליצור את הסרט, להאיש לך את התרגיל שמעולם לא הוגש. הסרט למעשה משתמש במבנה ובעיקרון של הסרטים שראיתי. רק עם קריינים במקום המשא פחות עצמן, ומשתמש בכל הקלישאות."

נגסמן גם כן עסק במהלך קריירה שלמה במוות, רק שאצלו זה גם נבע מהביורגריה שלו, כאדם חולה שהמוות ריחף מעליו וכאב ששכל בן. ייתכן שהסיבה שבגללה להרבה אנשים קשה איתך היא שלא ברור איפה בדיוק הקשר שלך לנושא. זה בכלל קשור אליך מבחינה ביוגרפית? "לא. תמיד שואלים אותי 'מה הסיפור', אתה ממשפחה שכולה?", תמיד משייכים אותך

לדור שני-שלישי-רביעי. אני חושב שאני מייצג משהו שכבר מנותק מזה. דור שכבר לא מרגיש מחויב לסיפור מהבית. אני חושב שלו היה כזה, לא הייתי יכול לטפל בנושאים האלה. כולנו הרי בתוך הסיפור הזה. אין אחד שלא מכיר מישהו שמת או נפגע בצבא ושאלו לו קשר לשואה, אבל זה לא בא אצלי מהמקום הזה. נגיד עכשיו, בתערוכה במזיאון תל אביב, לא התחברתי לאיזה צד יהודי שבי. זה רומן שהתחיל ממקום פורמליסטי, של צורה ונפח ויחסים צורניים.

או הפרחים, הזר הצה"לי - עוד לפני שהוא ריתק אותי כדימוי, ריתק אותי האתגר הפיזולי של לצקת פרחים בכטון. רק אחר כך אתה חוקר מאיפה זה בא ומנסה להבין, אצלי המעשים הסופיים מציגים תערוכות זה לזד, זה, וכוחש מהפתיחה מכריזים השופטים - מתחזקים בשופט חיצוני מתחלף - על האמן המנצח.

לא התחברתי לאיזה צד יהודי שבי. ארג ישראלי יוסי אלוני

שריפה , אחים, שריפה

מאז 2006 פועל הגוטסדירר במכונת דומה לזו של פרס טרנר הבריטי. שלושת המעמדים הסופיים מציגים תערוכות זה לזד, זה, וכוחש מהפתיחה מכריזים השופטים - מתחזקים בשופט חיצוני מתחלף - על האמן המנצח.

לתערוכה שאתה מתמודד ישראלי קוראים "אשפרה" והיא מתקיימת בשני חללים. בראשון ישנו פסל דמוי פייסה נוסף מתוצרתו, ובו מופיעות ארבעת מפוחלצת שמעורסלת בגפיה בובה מיניאטורית בדמות האמן הגרמני המנוח ג'וזף בויס. בחלל השני מוצגות עשרות יציקות של ספרי תורה שמעליהם מרחפים דגמי בתים.

"עשיתי המון ניסיונות, כמו שאתה יכול לראות", אומר ישראלי. "היה שלב שהספרים מאוד הזכירו מצבות שרופות, פוגרום. ופתאום עניין אותי לחזור לטקסים של בויס שעסקו בניסיון להתמודד דרך חומרים עם קטסטרופה. בעבודה שלי נוצר היפוך של מיצג מאוד מפורסם שלו, שבו הוא מסביר יצירות לארבעת מתה. המרפא הגדול שמת בחיקה של הארבעת בעצם מצביע על אי יכולת לתקן. מצד שני, זאת גם עבודה עם הרבה חומר וצניות, שאומרת שמי שנשארה ללמד אותנו על אמנות ולהציל אותנו היא הארבעת".

במערך הייתה אמורה להשתלב עבודה שישאאלי נמנע לבסוף מלהציג. "קורה שאני עובד על משהו ופתאום מרגיש שאני מתרחק ממנו", הוא אומר. "אני לא יודע להסביר את זה".

ספר עליה, על היצירה שלא נכנסה.

"כשספרי התורה נכנסו ליצירה שלי, החלטתי שאני רוצה לראות איך זה נראה, ספר שעולה באש. אף פעם לא ראינו את זה במו עינינו וזה תמיד עניין אותי. יצרת וידאו שבו אני בעצם מחזיק ספר תורה כמו בבר מצווה, קרוב לגוף, בזמן שהוא בוער. סוג של התאבדות.

התייעצתי עם חברים והם ביקשו שאחכה שיבואו לטוידיו עם מטף, ואני, כמו תמיד, לא יכולתי להכות ועשיתי את זה. השתמשתי באחד המעילים של ספרי התורה שהיו לי, במחשבה שאם כבר נוצר לי אתר זיכרון, אז שתהיה גם אבוקה כמו אש התמיד ביד ושם. יצא וידאו מאוד חזק בעיניי.

גם המצלמה לקתה בהלם. פשוט שמתי אותה ממול והיא חטפה שוק מהאור. כששלתתי את הדימויים לחבר שלי, נדב, חוזר בשאלה שכתב לי את הטקסט לקטלוג הגוטסדירר, הדבר הראשון שהוא אמר זה "מה עשית? אלהים אדירים! מה עשית?". גם כי הצלמתי בלי חולצה בגלל שפחדתי לעלות באש.

אח שלי, לעומת זאת, שהוא בכלל מנהל בנק, ושמתי יש לו מה להגיד, דווקא אמר שנראה כאילו הוצאתי את הספר מהלהבות, שחילצתי אותו באמצע הלילה בלי שהספקתי לשים חולצה. הראיתי גם אלן גינתון (אוצרת תערוכות הגוטסדירר - "א") שגם לא חוותה את זה כפרובוקציה. אני לא חושש מהדברים האלה, אבל הרגשתי שבתערוכה הספציפית הזאת, במזיאון תל אביב, היו יכולים לקחת את הדיון למקום מאוד לא ענייני. אני מניח שמתישוהו אני אציג את זה".

הוסף תגובה | הגיבו | כתוב לעורך | שלח לחבר | שתף

תגובות

▲ חזרה למעלה

ראשי דעות יחדות בריאות ירוק בלוגים סלולר	חדשות מבקים פוליטימדי צבא וביטחון בארץ בעולם צינות מדע בריאות הראיון היום הישירות בבשי	עסקים שוק ההון נול סטריט גדלו ותשתיות קריירה וזימות רכב הריק, תקשורת ואינטרנט מדיה וצרכנות משפט תשתיות דעות	ספורט ליגת העל כדורגל שלמי כדורסל טניס שוד ספורט למ תופעות סטטיסטיקות	תרבות טלוויזיה מוזיקה קולנוע ספרות אמנות ובמה ארכיטקטורה ועיצוב	סגנון אופנה אביל תחירות ניו אייג'	רכילות לוקאלי אינטרנטי פפראצי
--	--	---	---	---	---	---